

Za Jiřím Vergnerem (1950-2009)

Narození, život i smrt teraristy *Jiřího Vergnera* jsou svázané s Prahou. Narodil se 27.4.1950, dětství prožil s rodiči v Praze, jako kojeneček a nemluvně v Heřmanově ulici na Praze 7, od 3 let v Dittrichově ulici na Praze 2. Já, starší bratr *Ivan* (*1949), jsem vyrůstal u prarodičů ve Zbýšově v Čechách. Naši rodiče se jmenovali *Božena* a *Zdeněk Vergnerovi*, náš dědeček, který nás vedl k lásce k přírodě a chovu zvířat se jmenoval *Alois Ryšán*. Od začátku školních let se naše životy jako stuhy vinou společně. *Jirka* chodil do základní školy v Resslerově ulici a po jejím ukončení v dalším vzdělávání tápal. Zkusil neúspěšně gymnázium, SZTŠ-obor chovatele exotických zvířat, učňovský obor preparátor v Národním muzeu, ale nikde nevydržel. Až akceptování úplné změny orientace přivedla *Jiřího* k učebnímu oboru štukatéra v Barrandovských atelierech. Učební obor dokončil zkouškou v roce 1970. Jako štukatér však pracoval jen velmi krátce a začal pracovat jako topič.

Od nejranějších let nás rodiče vodili do pražské zoologické zahrady a četli nám knížky o zvířátkách v zoo, takže jsme záhy získali lásku ke zvířatům. V roce 1958 nás rodiče vzali poprvé na podzimní výstavu exotického ptactva v botanické zahradě UK, kde jsme obdivovali andulky, barevné kanáry, astrildy, amadiny a další exotické ptáčky. U klecí s barevnými rázy andulek jsme se díky rodičům seznámili s chovatelem *Josefem Popelínským*, který se stal pro další tři roky naším exotářským rádcem. Na jeho doporučení se naše matka přihlásila do ZO ČSCHDZ exotáři Praha a my kluci jsme díky tomu mohli s ní chodit na členské schůze. Začali jsme odebírat cyklostylovaný časopis *Exotář*, což byla naše první odborná chovatelská četba. Zároveň nám rodiče předplatili časopis *Živa*, kde se psalo o všech druzích zvířat, od hmyzu a ryb po savce. Od jednoho přítele rodiny jsme dostali první dřevěnou klec na ptáky a k vánocům 1958 první pár andulek - samec byl modrý, samička zelená. K nim záhy přibyla korela. Rodiče nám na doporučení exotářů postavili tři skleněné pokojové voliéry na

ptáčky a postupně jsme k tomu získali tři samostatné klece. Chovali zebřičky šedé a skořicové, chůvičky, agapornise, pásovníky, diamantové holoubky, čínské křepelky aj. V roce 1959 jsme navštívili nedávno před tím otevřené Akvárium Tatra na Smíchově a akvarijní rybky nás okouzly neméně, než před tím ptáčci. Jeden z exotářů, pan *Janda*, měl doma, kromě exotů v klecích, také akvária. Na základě návštěvy pana *Jandy* jsme přemluvili rodiče, aby nám vedle chovu ptáčků dovolili akvárium s rybkami, což se záhy podařilo. První kardinálky jsme si přinesli z prodejny pana *Sysla* na Smíchově koncem roku 1959. Zároveň nám rodiče předplatili tehdy nově vzniklý časopis Akvárium a terárium. První elementka s kardinálkami se záhy rozrostla do velkého stojanu s třemi velkými akvárii pod sebou a malými na vrchu a na straně stojanu. Tak jsme od roku 1960 chovali různé cichlidy, halančíky a tetry. Dostali jsme k vánocům 1960 knížku Günther Sterba: Akvaristika, která nám v začátcích velmi pomohla. Ozdobným želvičkám jsme v roce 1960 ještě odolali. Bylo nám 10 a 11 let, měli jsme v té době celkem 6 klecí s exoty a rybky v 8 akváriích, což bylo dost na každodenní obstarávání.

Z jednoho výletu do Posázaví zjara 1959 jsme si přivezli jednu větší larvu mloka skvrnitého (*Salamandra salamandra*), kterého jsme chovali v elementce v kuchyni nedaleko okna. Byl to u nás první terarijní živočich a po metamorfóze žil v té elementce až do roku 1967. Na podzim 1960 se opět naše matka obětavě přihlásila do Sboru ochrany přírody pod Společností Národního muzea. Nám se tím otevřela možnost účastnit se ze začátku nezapomenutelných přírodovědných jednodenních zájezdů na nejrůznější místa naší vlasti. Na jednom zájezdu na Kokořínsko jsme se zjara roku 1961 seznámili s panem *Jaroslavem Trakalem*, který tehdy pracoval s laborantem *Václavem Šafránkem* a asistentem *Dr. Stanislavem Frankem* v laboratoři katedry zoologie Přírodovědecké fakulty UK. Tam jsme uviděli první terária s ještěrkami a jihoevropskými gekony, akvárium s velemloky čínskými a spousty laboratorního hmyzu, který tam právě

pan *Trakal* choval. Protože jsme již chovali akvarijní rybky, nebylo nic divného na tom, když jsme si k vánocům 1961 koupili u pana *Sysla* první dvě želvičky, *Trachemys scripta elegans* a *Chrysemys picta dorsalis*. Ta první želvička ozdobná u nás a později u mě ve Zbýšově přežila 19 let, do roku 1980. *Jirka* sepsal na jaře 1962 jako dvanáctiletý útlou práci Akvaristika a po přepsání matkou na stroji ji předal svému učiteli přírodopisu v základní škole. Zjara 1962 jsme oba absolvovali dvouměsíční přírodovědné a ochrannářské školení v Sboru ochrany přírody a obdrželi krásný diplom. Téhož roku jsme se zjara za přispění matky seznámili s ošetřovatelem plazů *Aldo Olexou* z pražské zoo. Návštěva u něj doma nás inspirovala k vybudování terárií, o což se zasloužil, jako již před tím u akvárií, především náš otec. Získali jsme tak první sestavy 4 a 3 terárií, později ještě stojan s 8, celkem 15 terárií. Koncem roku 1963 byla terária připravená pro osazení prvními chovanci. O prázdninách toho roku jsme se seznámili s *Jiřím Niedlem*, *Petrem Šmerákem*, *Josefem Pacovským*, *Pavlem Polákem*, *Prof. Zdeňkem Voglem* a dalšími. Prvními našimi chovanci byly jihoevropské zelené ještěrky (*Lacerta viridis*), záhy doplněné prvními felsumami (*Phelsuma madagascariensis*, *P. lineata*, *P. quadriocellata*), anolisy (*Anolis carolinensis*), jihoevropskými užovkami (*Elaphe quatuorlineata sauromates*), hroznýšky *Eryx miliaris*, také chameleonem *Furcifer pardalis*. Již v roce 1964 jsme získali dospělou samici chřestýše *Crotalus adamanteus* (od Petra Šmeráka), v roce 1965 jsme dostali prvního hroznýše *Boa constrictor* a další jedovaté hady - chřestýšky *Sistrurus miliarius barbouri* a *Crotalus scutulatus* od *Prof. Z. Vogla*. V dalších letech následovaly krajty *Python regius*, zmije *Vipera ammodytes* a *Bitis arietans*. Prvního nekousavého kajmánka *Caiman crocodylus* jsme dostali v roce 1965, naopak kousavého a nedůtklivého krokodýlka největšího druhu *Crocodylus porosus* v roce 1967, ale rádi jsme ho brzy přenechali *Prof. Z. Voglovi*.

U *Jirky* se ve věku 12 - 15 let začal projevovat talent k malování a kresbě, uměl pěkně tužkou nakreslit zvíře pouhým pohledem na něj či na jeho fotografii či obrázek. Nejranější perokresby doprovázejí první *Jirkovy* články z let 1965 až 1968, pěkné kresby používal i v pozdějších člancích. Od dětských let jsme fotografovali, nejprve nepraktickým aparátem Pionýr, později daleko praktičtější zrcadlovkou Zenit B. *Jirka* měl k fotografování talent, podobně jako ke kresbě, vytvořil vedle tisíců snímků pro teraristiku i umělecké snímky, které později i vystavoval. V mladickém věku jsme natáčeli také amatérské filmy (hrané filmy) na formát 8 mm, později 16 mm, *Jirka* byl u všech filmů talentovaným režisérem, u animovaných filmů tvůrcem základních i rozfázovaných kreseb. Získali jsme společně i *Jirka* sám ve sféře amatérského filmu několik ocenění.

Po skončení mého studia, svatbě a vojně jsem se s manželkou *Libuškou* odstěhoval do Zbýšova (1973) a naše životní stuhy s *Jirkou* se trochu rozpletly. Hned na jaře 1974 se *Jirka* oženil s *Olgou Weissovou*, budoucí *RNDr. Olgou Vergnerovou* (1950-2005). PřF UK vystudovala denním studiem během prvních let manželství. V listopadu 1974 se jim narodil syn *Robert Vergner*, jméno dostal podle tehdy věhlasného německého herpetologa *Dr. Roberta Mertense*. Nastávala *Jirkova* vrcholná léta. V chovu terarijních zvířat se mu velmi dařilo, jak co do počtu chovaných druhů, tak i v odchovech mláďat (viz *J. Vergner 1981*). *Olga* se již v roce 1975 stala členkou výboru ČVTS, pobočky ichtyologicko-herpetologické v Praze, *Jirka* se potom stal předsedou herpetologické sekce této pobočky v letech 1977-1978. Po zrušení pobočky (1980) se *Jirka* stal předsedou nově vzniklé ZO ČSCH 03/5 teraristé Praha 3 a to až do doby jejího zániku v roce 1989. V roce 1977 se velkou měrou zasloužil o vznik výstavy Příroda Kuby ve fotografii v Národním muzeu v Praze, která byla potom přenesena i do Musea für Naturkunde Berlin. V té době vznikla společná práce *Jiřího* a *Olgy* pro Věstník Československé zoologické společnosti (1976) a nakonec společná kniha Chov terarijních zvířat (1986). Také *Jirka* sám i

společně s *Olgou* v té době publikoval většinu svých odborných článků (celkem 31 samostatných a 5 společných - viz bibliografii *Jiřího* i *Olgy* na konci článku). Uplatnil mnoho svých snímků k článkům jiných autorů, na titulní stránky časopisů i do zahraničních knih. Velmi často *Jirka* přednášel, na setkáních teraristů od roku 1974. Po cestě *Jiřího* na Kubu (na podzim roku 1985) se vztahy manželů *Jiřího* a *Olgy* velmi zhoršily, takže se manželé v roce 1986 rozvedli. V té době jsem se mu stal zase nejbližším člověkem, naše životní stuhy se opět spletly.

Poslední článek *Jirka* publikoval v roce 1987. V letech 1991 až 1992 *Jirka* prodělal závažné onemocnění aktivní tuberkulózou, což nepochybně souviselo se jeho poněkud nezřízeným životem. Jen se štěstím tuberkulózu přežil, od té doby byl v plném invalidním důchodu. Měl více času, proto si vedle terárií zařídil několik akvárií, malých s drobnými halančíky a živorodkami i větších s tetrami konžskými, skalárami a jinými většími rybami. Vedle větších akvárií si zřídil i akvaterárium pro chov tropických rosníček. Vždy pěstoval řadu pěkných rostlin pro terária i vedle terárií, zařídil si také čistě tropickými rostlinami osázené paludárium. Vždy choval a rozmnožoval jedovaté hady, ke konci mezi jinými krásnou indickou kobru *Naja naja*. Byl pravidelným účastníkem většiny setkání teraristů, v Chlumu u Třeboně, Mostě a Oseku i v Karlových Varech, samozřejmě i v Praze. Jiří zemřel nečekaně v úterý 24. 11. 2009 po operaci ve FN Motol.

Zbýšov, 4. 12. 2009

Ing. Ivan Vergner

Jiří Vergner - přehled odborných a literárních prací

- Vergner, J. (1965): Líhnutí některých našich živorodých plazů. - Akvárium terárium, Praha, **8** (3): 45 - 47.
- Vergner, J. (1966): Mláďata některých ozdobných želv v teráriu. - Akvárium terárium, Praha, **9** (6): 93 - 84.
- Vergner, J. (1968): *Chamaeleo pardalis*. - Akvárium terárium, Praha, **11** (1): 13 -14.
- Vergner, J. (1968): Zajímavý druh gekona *Hemidactylus platyurus*. - Živa, Praha, **16** (1): 32 - 33.
- Vergner, J. (1972): Zajímavá štíhlovka - *Coluber tyria tyria*. - Akvárium terárium, Praha, **15** (4): 117 -118.
- Vergner, J. (1972): *Bitis arietans*. - Akvárium terárium, Praha, **15** (6): 171 -172.
- Vergner, J. (1974): Zkušenosti s chovem chřestýšů. - Živa, Praha, **22** (1): 32 - 34.
- Vergner, J. (1975): Rozmnožování *Gekko gecko*. - Akvárium terárium, Praha, **18** (5): 138 -139.
- Vergner, J. (1976): *Phelsuma madagascariensis*. - Akvárium terárium, Praha, **19** (4): 103 -104.
- Vergner, J. (1977): Denní gekoni rodu *Phelsuma*. - Akvárium terárium, Praha, **20** (1): 12 - 15.
- Vergner, J. (1977): O čtyřech druzích rodu *Bitis*. - Akvárium terárium, Praha, **20** (2): 45 - 48.
- Vergner, J. (1977): Sledování porodů dvou našich ovoviviparních hadů. - Akvárium terárium, Praha, **20** (3): 88.
- Vergner, J. (1977): Krokodýl pralesní (*Osteolaemus tetraspis*, Cope 1861). - Akvárium terárium, Praha, **20** (4): 111.
- Vergner, J. (1977): Anoli vodní (*Anolis vermiculatus* Duméril & Bibron 1837). - Akvárium terárium, Praha, **20** (5): 158 - 159.
- Vergner, J. (1978): Zkušenosti s několika chřestýšovci (*Trimeresurus*). - Akvárium terárium, Praha, **21** (2): 62 - 63.
- Vergner, J. (1978): Tři druhy rodu *Epicrates* z Antilské oblasti. - Akvárium terárium, Praha, **21** (5): 140 - 142.
- Vergner, J. (1978): Pozor na krajty stromní. - Akvárium terárium, Praha, **21** (5): 148 - 149.
- Vergner, J. (1978): Agama *Phrynocephalus interscapularis*. - Živa, Praha, **26** (3): 110.
- Vergner, J. (1979): Zajímavé případy sexuálního chování plazů v zajetí. - Akvárium terárium, Praha, **22** (1): 19 - 21.
- Vergner, J. (1979): O hadech rodu *Corallus* Daudin. - Akvárium terárium, Praha, **22** (6): 172 - 175.
- Vergner, J. (1979): Gekoni rodu *Phelsuma*. - Živa, Praha, **27** (6): 229 - 232.

- Vergner, J. (1980): „Chameleón“ Nového světa. - Akvárium terárium, Praha, **23** (1): 31.
- Vergner, J. (1981): Geko turecký. - Akvárium terárium, Praha, **24** (1): 24 - 25.
- Vergner, J. (1981): Pouštní zmije *Cerastes cerastes*. - Akvárium terárium, Praha, **24** (1): 29 - 30.
- Vergner, J. (1981): O chovu plazů trochu jinak. - Živa, Praha, **29** (4): 152.
- Vergner, J. (1982): Chov cvrčků domácích. - Akvárium terárium, Praha, **25** (5): 25 - 27.
- Vergner, J. (1983): Chřestýš rohatý *Crotalus cerastes*. - Akvárium terárium, Praha, **26** (1): 27 - 28.
- Vergner, J. (1983): Gekon *Coleonyx elegans*. - Akvárium terárium, Praha, **26** (3): 29.
- Vergner, J. (1985): Vzácný poddruh hroznýšovce duhového *Epicrates cenchria polylepis*. - Akvárium terárium, Praha, **28** (1): 25 - 27.
- Vergner, J. (1986): Určování pohlaví u hadů. - Akvárium terárium, Praha, **29** (2): 28 - 29.
- Vergner, J. (1987): Hroznýšovec z Portorika. - Živa, Praha, **35** (2): 72.
- Vergner, J. & O. Weissová (1974): Gekon *Ptychozoon kuhli*. - Akvárium terárium, Praha, **17** (2): 59 - 60.
- Vergner, J. & O. Vergnerová (1975): O psohlavci zeleném. - Akvárium terárium, Praha, **18** (4): 108.
- Vergner, J., O. Vergnerová, Zbyšek Vít & Z. Vogel (1977): Připomínky ke stati „Helodermatidae“. - Akvárium terárium, Praha, **20** (2): 48 - 49.
- Vergner, J. & O. Vergnerová (1986): Chov terarijních zvířat. - Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 328 stran.
- Vergnerová, O. & J. Vergner (1976): The growth of some young Boinae (Ophidia) with notes of shedding frequency. - Věst. Čs. zool.spol., Praha, **40** (1): 53 - 63.
- Vergnerová, O. & J. Vergner (1979): Zkušenosti s chovem tany obecné. - Živa, Praha, **27** (3): 110 - 111.
- Vergnerová, O. & J. Vergner (1977): Dvojí rozmnožení hroznýšovitého hada *Epicrates cenchria maurus*. - Akvárium terárium, Praha, **20** (3): 74 - 75.

Dr. Olga Vergnerová - přehled odborných a literárních prací

- Vergner, J. & O. Weissová (1974): Gekon *Ptychozoon kuhli*. - Akvárium terárium, Praha, **17** (2): 59 - 60.
- Vergner, J. & O. Vergnerová (1975): O psohlavci zeleném. - Akvárium terárium, Praha, **18** (4): 108.
- Vergner, J., O. Vergnerová, Zbyšek Vít & Z. Vogel (1977): Připomínky ke stati „*Helodermatidae*“. - Akvárium terárium, Praha, **20** (2): 48 - 49.
- Vergner, J. & O. Vergnerová (1986): Chov terarijních zvířat. - Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 328 stran.
- Vergnerová, O. (1975): Preparační terarijních živočichů. - Akvárium terárium, Praha, **25** (6): 28 - 29.
- Vergnerová, O. (1975): Zajímavý gekonek - *Lygodactylus picturatus*. - Živa, Praha, **23** (6): 230.
- Vergnerová, O. (1979): Osteologie zmije obecné - *Vipera berus* (Linnaeus 1758) a identifikace hadích obratlů z miocénu Devínská Nová Ves (Slovensko). Diplomová práce. Katedra systematické zoologie Přírodovědecké fakulty Karlovy university v Praze, 196 stran.
- Vergnerová, O. (1983): I hadi mohou mít nemocnou páteř. - Akvárium terárium, Praha, **26** (4): 29 - 31.
- Vergnerová, O. (2006): Kuchařka pro osamělé. - Dona, České Budějovice, 152 stran.
- Vergnerová, O. & J. Vergner (1976): The growth of some young Boinae (Ophidia) with notes of shedding frequency. - Věst. Čs. zool.spol., Praha, **40** (1): 53 - 63.
- Vergnerová, O. & J. Vergner (1977): Dvojí rozmnožení hroznýšovitého hada *Epicrates cenchria maurus*. - Akvárium terárium, Praha, **20** (3): 74 - 75.
- Vergnerová, O. & J. Vergner (1979): Zkušenosti s chovem tany obecné. - Živa, Praha, **27** (3): 110 - 111.